

Elintarviketietoasetus - pakolliset pakkausmerkinnät muuttuvat

Elintarviketietoseminaari
elintarvikealan toimijoille ja
valvontaviranomaisille

16.10.2014

Tuulikki Lehto
Evira / VALO / TUTU / RATI

16.10.2014

Pakkausmerkinnät

Yleistä

- ❖ **Yleisenä tavoitteena kuluttajan terveyden ja etujen suojeleminen, tietoon perustuvien valintojen tekeminen**

Esim. allergiat ja intoleranssit, suola, varoitusmerkinnät, ravintoarvosisältö

- ❖ **Kuluttajan harhaanjohtamisen estäminen ja taloudelliset syyt**

Esim. tuote vastaa säädöksiä (mm. maito maitoa, hillo hilloa), oikea nimi tuotteelle, alkuperä, perusteettomat väitteet.

LAINSÄÄDÄNTÖ Yleiset pakkausmerkinnät

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 1084/2004 elintarvikkeiden pakkausmerkinnöistä
(kumotaan 13.12.2014 mennessä)

- **6 § Pakolliset pakkausmerkinnät**

- **MMMa xxx/2014 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille** (valmisteilla) -> sovellettaneen 1.4.2015; uudet voimakassuolaisuusraja-arvot 13.12.2016?

- **Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille** (ns. *elintarviketietoasetus*)

- **9 artikla: Pakolliset pakkausmerkinnät**

- Asetusta tulee alkaa soveltaa viimeistään 13.12.2014, paitsi ravintoarvomerkinnot -> 13.12.2016 poikkeukset huomioiden)

Elintarvikkeesta annettavat tiedot

Pakatut tuotteet

Pakkaamattomat
tuotteet

Etämyynti

Markkinointi

- Pakolliset elintarviketiedot

- Yleiset (EPNA 1169/2011, IV luku)

- Erityislainsäädännön edellyttämät tiedot

- Pakkaamattomista elintarvikkeista annettavat tiedot

-> Kansalliset toimenpiteet (EPNA 1169/2011, VI luku) → MMA elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (valmisteilla)

- Vapaaehtoiset elintarviketiedot (EPNA 1169/2011, V luku)

Elintarviketietoasetus - määritelmät

2. art., 2.e) ”valmiiksi pakatulla elintarvikkeella”

loppukuluttajalle ja suurталouksille sellaisenaan tarkoitettua myyntiyksikköä, joka käsittää elintarvikkeen ja pakkauksen, johon elintarvike on pakattu ennen myytäväksi toimittamista, riippumatta siitä, peittääkö pakkaus elintarvikkeen kokonaan tai vain osittain, kuitenkin aina siten, että sisällystä ei voi muuttaa avaamatta tai vaihtamatta pakkausta; ”valmiiksi pakatulla elintarvikkeella” ei tarkoiteta kuluttajan pyynnöstä myyntitiloissa pakattuja elintarvikkeita tai välitöntä myyntiä varten valmiiksi pakattuja elintarvikkeita;

Vastuut

(Elintarviketietoasetus 8 art.) 1/2

- Elintarviketiedoista vastuussa oleva elintarvikealan toimija on toimija,
 - jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan tai
 - jos tämä toimija ei ole sijoittautunut unioniin, tuontia unionin markkinoille harjoittava toimija.
- Elintarviketiedoista vastuussa olevan elintarvikealan toimijan *on varmistettava elintarviketietojen mukanaolo ja oikeellisuus* sovellettavan elintarviketietoja koskevan lainsäädännön ja *asiaan liittyvien kansallisten säännösten* vaatimusten mukaisesti.

Vastuut

(Elintarviketietoasetus 8 art.) 2/2

- Elintarvikealan toimijoiden, jotka toimittavat muille elintarvikealan toimijoille elintarvikkeita, joita ei ole tarkoitettu loppukuluttajalle tai suurtalouksiin, on varmistettava, että näillä muilla elintarvikealan toimijoilla on riittävät tiedot, joiden pohjalta ne voivat tarpeen mukaan täyttää velvoitteensa.

Pakollisten tietojen esittäminen 1/2 (Elintarviketietoasetus - 13 art.; liite IV ja 15 art.)

”**Luettavuus**” tietojen ulkoasu; määritellään mm.

- kirjasinkoolla -> vähintään 1,2 mm (x – korkeus), poikkeus x- korkeus min 0,9 mm, jos suurimman pinnan pinta-ala < 80 cm²)
- kirjasinten ja rivien välisellä etäisyydellä
- **viivan paksuudella**
- **tekstin värillä**
- kirjasinlajilla
- materiaalin pinnalla ja
- kirjoituksen ja taustan huomattavalla kontrastilla;

Samassa nähtävissä olevassa

kentässä: - elintarvikkeen nimi,

- sisällön määrä ja

- juomien alkoholipitoisuus (jos > 1,2 til-%)

Pakollisten tietojen esittäminen 2/2 (Elintarviketietoasetus - 13 art.; liite IV ja 15 art.)

Kielivaatimukset (15 art.):

- Pakolliset elintarviketiedot on annettava kielellä, jota kuluttajat ymmärtävät jäsenmaassaan helposti.
- Suomessa pakolliset pakkausmerkinnät tulee antaa suomen- ja ruotsin kielellä.
- Vain yksikielisissä kunnissa myytäviin ja luovutettaviin elintarvikkeisiin merkinnät tulee tehdä ainakin ko. kunnan kielellä.
- Lisäksi tiedot saa antaa useammalla kielellä.

Luettelo pakollisista tiedoista (Elintarviketietoasetus, 9 art.)

- a) **Elintarvikkeen nimi**
- b) **Ainesosaluettelo**
- c) **Allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet**
- d) **Ainesosien/ainesosien ryhmien määrät***
- e) **Sisällön määrä**
- f) **Vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta sekä pakastuspäivämäärä ***

* tarvittaessa

16.10.2014

Luettelo pakollisista tiedoista (Elintarviketietoasetus, 9 art.)

- g) Säilytysolosuhteet ja/tai käyttöolosuhteet***
- h) Valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi ja osoite**
Vastuussa oleva toimija, jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan tai jos tämä toimija ei ole sijoittautunut unioniin, tuontia unionin markkinoille harjoittava toimija.
- i) Alkuperämaa tai lähtöpaikka (26 artikla)***
- j) Käyttöohje***
- k) Alkoholipitoisuus** (juomien, jos alk. > 1,2 til-%)*
- l) Ravintoarvoilmoitus (huom. poikkeukset)**

* tarvittaessa

16.10.2014

Muista pakollisista tiedoista

- **Lisätyn ruokasuolan määrän ilmoittaminen ja voimakassuolaisuus -merkintä?**
(kansallinen säädös)
 - > **KTMa 1084/2004, 24 - 25 §:ää** sovelletaan **13.12.2016 asti**
 - > Tuleva **MMMa**, -> 13.12.2016 alkaen uudet voimakassuolaisuusrajat? Varmistettava, saako Suomi luvan säätää voimakassuolaisuudesta kansallisesti.
- **Erätunnus**
- **Erityislainsäädännön edellyttämät merkinnät***

* tarvittaessa

Ruokasuolan määrän ilmoittaminen

Seuraavien elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä on ilmoitettava ruokasuolan (natriumkloridi) kokonaismäärä painoprosentteina **(13.12.2016 asti):**

KTMa 1084/2004, 24 §:

- 1) juustot
- 2) lihavalmisteet, mukaan lukien makkarat
- 3) kalavalmisteet
- 4) ruokaleivät, näkkileivät ja hapankorput
- 5) liemet, keitot ja kastikkeet, myös jauheena ja tiivisteenä
- 6) muut puolivalmiit tai valmiit ruoat
- 7) ruokasuolaa sisältävät maustevalmisteet.

Voimakassuolaisuus: raja-arvot voimassa 13.12.2016 asti

Vähennetty suolaa/vähemmän suolaa: Elintarvikkeen, josta esitetaan vähennetty suolaa- tai vähemmän suolaa -väite, pitää sisältää 25 % vähemmän suolaa kuin muu vastaava tuote. Suomessa vertailu on sovittu tehtäväksi voimakassuolaisen alarajaan.

Voimakassuolainen/lisätty paljon suolaa: Voimakassuolainen- tai lisätty paljon suolaa -merkintä pitää olla sellaisissa elintarvikkeissa, jotka ovat suolan saannin kannalta keskeisiä ja joissa suolapitoisuus on yli asetetun rajan.

VÄHENNETTY SUOLAA tai VÄHEMMÄN SUOLAA Suolaa enintään %	ELINTARVIKE (Näissä elintarvikkeissa suolan määrä pitää aina ilmoittaa)	VOIMAKASSUOLAINEN tai LISÄTTY PALJON SUOLAA Suolaa yli %
1,0	Juustot	1,3
1,3	Leikkele-, ruoka- ja raakamakkarat	1,7
1,4	Muut leikkeleenä käytettävät lihavalmisteet	1,9
1,4	Kalavalmisteet	1,9
0,9	Ruokaleivät	1,2
1,2	Näkkileivät ja hapankorput	1,6
1,2	Aamiaisviljavalmisteet	1,6
0,7	Keitot, liemet ja kastikkeet, myös jauheet ja tiivisteet nautintavalmiina	0,9
0,8	Puolivalmiit ja valmiit ruoat	1,1
-	Suolaa sisältävät maustevalmisteet	-

Vähimmäissäilyvyysaika (Elintarviketietoasetus, artikla 24, liite X)

- Vähimmäissäilyvyysajan ilmaisu tarkentuu
- Kun vähimmäissäilyvyysajankohta ilmoitetaan **muuten kuin päivän tarkkuudella**, on käytettävä ilmaisua ”parasta ennen ... loppua”

Elintarvikkeen säilyvyysaika	Päiväyksen aikatarkkuus	Esimerkki
enintään 3 kuukautta	päivä ja kuukausi	parasta ennen 31.7.
yli 3, mutta enintään 18 kuukautta	kuukausi ja vuosi	parasta ennen heinäkuun 2016 loppua
yli 18 kuukautta	vuosi	parasta ennen 2016 loppua
kaikki edellä mainitut säilyvyysajat	päivä, kuukausi ja vuosi	parasta ennen 31.7.2016

Elintarvike-erän tunnus

- Elintarviketietoasetuksessa ei ole erillistä mainintaa. Tullaan säätämään tulevassa kansallisessa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa.
- Jos vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta annetaan vähintään päivän ja kuukauden tarkkuudella, erätunnusta ei tarvitse merkitä.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/91/EU, annettu 13.12.2011, elintarvike-erän tunnistamismerkinnöistä

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:334:0001:0005:FI:PDF>

Elintarvikkeet, joiden merkinnöissä oltava yksi tai useampi lisätieto (Elintarviketietoasetus10 art., liite III)

- **ESIM.**

6. Pakastettu liha, pakastetut raakalihavalmisteet ja pakastetut jalostamattomat kalastustuotteet

6.1 Pakastettu liha, pakastetut raakalihavalmisteet ja pakastetut jalostamattomat kalastustuotteet.

pakastamispäivämäärä tai ensimmäisen pakastamisen päivämäärä, jos tuote on pakastettu useammin kuin kerran liitteessä X olevan 3 kohdan mukaisesti.

- **Pakastuspäivämäärä on pakollinen ainoastaan valmiiksi pakattujen**

- pakastetun lihan,
- pakastettujen raakalihavalmisteiden ja
- pakastettujen jalostamattomien kalastustuotteiden merkinnöissä
- Esim. ”Pakastettu pp/kk/vv”

Etämyynti (Elintarviketietoasetus 14 art.)

Etämyynnissä valmiiksi pakatuista elintarvikkeista:

- Pakollisten elintarviketietojen (*lukuun ottamatta vähimmäis-säilyvyysaikaa tai viimeistä käyttöajankohtaa*) on oltava saatavilla *ennen kuin osto tehdään*, ja ne on esitettävä etämyyntiin liittyvässä aineistossa tai toimitettava muilla soveltuvilla keinoilla (-> ei sovelleta elintarvikkeisiin, jotka tarjotaan myyntiin jakeluautomaattien avulla tai automatisoiduissa liikeiloissa.)
- Kaikkien pakollisten tietojen on oltava saatavilla toimitushetkellä.
- Vastuu pakollisen elintarviketiedon antamisesta ennen kaupan tekoa: [www-sivun omistajalla](#).

Tiettyjen pakollisten tietojen poisjättäminen, helpotuksia (Elintarviketietoasetus 16 art.)

- **Suurin pinta-ala < 10 cm²; pakolliset tiedot etiketissä/pakkauksessa:** tuotteen nimi, allergeenit ja intoleransseja aiheuttavat aineet, sisällön määrä ja vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta; (*ainesosaluettelon tiedot on toimitettava muilla keinoin tai asetettava saataville kuluttajan pyynnöstä*).
- **Yli 1,2 til-% alkoholia sisältävät juomat:** Ei vaadita ilmoitettavan *ainesosaluettelo*a eikä *ravintosisältötietoja*. (*Huom. Muut pakolliset tiedot tulee ilmoittaa, mm. allergeenit.*)
- **Elintarvikkeet, jotka on vapautettu pakollisesta vaatimuksesta ilmoittaa ravintoarvotiedot (Liite V)**

Elintarviketietoasetus- yhteenvedoa oleellisista muutoksista

- **Tekstin vähimmäiskoko määritelty**
- **Elintarvikkeen nimeä täydentävät tiedot**
- **Allergeenien ilmoittaminen tarkentuu**
 - Erotuttava selvästi muista ainesosista ainesosaluettelossa
 - Myös pakkaamattomista ja suurtalouksien kautta kuluttajille toimitettavista elintarvikkeista ilmoitettava
- **Alkuperämaan tai lähtöpaikan merkintävelvoite laajenee**
- **Ravintoarvomerkintä pakolliseksi lähes kaikkiin tuotteisiin**
- **Etämyynnistä säädetty**

”VANHAN MALLIN MUKAINEN” - (KTM:n asetus 1084/2004):

Mustikkapiirakka 140g

Ainekset: Mustikka (34%), vehnä jauho, hedelmäsokeri, kasvimargariini (kovetettu kasvirasva, vesi, suola, aromi), kananmuna, ohratärkkelys, kauralese, nostatusaine (E500), happamuuden säätöaineet (E330, E336), säilöntäaine (E202) ja vesi. Maidoton. Laktoositon

Blåbärspaj 140g

Ingredienser: Blåbär (34%), vetemjöl, fruktsocker, vegetabiliskt margarin (härdat vegetabiliskt fett, vatten, salt, arom), ägg, kornstärkelse, havrekli, jäsningemedel (E500), surhetsreglerande medel (E330, E336), konserveringsmedel (E202) och vatten. Mjölkfri. Laktosfri

Ravintosisältö/Näringsinnehåll	100 g
Energiaa/Energi	1450 kJ (340 kcal)
Proteiinia/Protein	4,0 g
Hiilihydraatteja/Kolhydrater	45 g
josta sokereita/varav sockerarter	23 g
josta laktoosia/laktos	0,0 g
Rasvaa/Fett	16 g
josta tyydyttyneitä rasvahappoja	
varav mättade fettsyror	7,3 g
Ravintokuitua/Kostfiber	2,9 g
Natriumia/Natrium	0,1 g

ELINTARVIKETIETOASETUKSEN (1169/2011) MUKAINEN:

Mustikkapiirakka 140g Blåbärspaj 140g

Ainekset: Mustikka* (34%), **vehnä jauho**, hedelmäsokeri, kasvimargariini (kovetettu kasvirasva (**rypsi**), vesi, suola, aromi), **kananmuna**, **ohratärkkelys**, **kauralese**, nostatusaine (E500), happamuuden säätöaineet (E330, E336), säilöntäaine (E202) ja vesi. Maidoton. Laktoositon
*Mustikan alkuperämaa Suomi

Ingredienser: Blåbär* (34%), **vetemjöl**, fruktsocker, vegetabiliskt margarin (härdat vegetabiliskt fett (**rypsi**), vatten, salt, arom), **ägg**, **kornstärkelse**, **havrekli**, jäsningemedel (E500), surhetsreglerande medel (E330, E336), konserveringsmedel (E202) och vatten. Mjölkfri. Laktosfri
*Blåbärs ursprungsland Finland

Ravintosisältö/Näringsinnehåll	100 g
Energiaa/Energi	1450 kJ (340 kcal)
Rasvaa/Fett	16 g
josta tyydyttyneitä rasvahappoja	
varav mättade fettsyror	7,3 g
Hiilihydraatteja Kolhydrater	45 g
josta sokereita/varav sockerarter	23 g
Ravintokuitua/Kostfiber	2,9 g*
Proteiinia/Protein	4,0 g
Suola/Salt	0,3 g

Huom. Lisäksi huomioita muut vaaditut merkinnät, toimijan nimi ja osoite ja parasta ennen –merkintä, Tarvittava erätunnus.

Laktoosia/laktos 0/100 g
* = vapaaehtoinen merkintä esimerkissä

Lainsäädäntöä ja ohjeita 1/2

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:FI:PDF>

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1924/2006 elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveystähteistä

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:012:0003:0018:FI:PDF>

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/community_register/nutrition_claims_en.htm

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1925/2006, vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin (muutos Euroopan komission asetus (EY) N:o 1170/2009)

- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikkeiden ravintoarvomerkinnöistä 588/2009 (kumotaan 13.12.2014 mennessä) <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090588>

Lainsäädäntöä ja ohjeita 2/2

- **Eviran ohjeluonnos 17068/1. Luonnos 16.6.2014.**
Pakkausmerkintäopas elintarvikevalvojille ja elintarvikealan toimijoille
- **Eviran ohje 17055/1.** Pakkausmerkintöjen valvontaohje
- **Eviran ohje (17027/3).** Ainesosan määrän ilmoittaminen
- **Eviran ohje (17049/2).** Elintarvikkeiden nimisuojan valvontaohje
- **Eviran ohje (17052/2).** Ravitsemus- ja terveysväiteopas
<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/julkaisut/?a=category&cid=23>
- **Questions and Answers on the application of the Regulation (EU) N° 1169/2011 on the provision of food information to consumers**
http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/docs/qanda_application_reg1169-2011_en.pdf

**Mitä kaikkea elintarvikkeen
pakkaus kertoo?**

7 syytä tutustua pakkausmerkintöihin.

KYSYMYKSIÄ?

